

Sygn. akt VIII U 1446/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2019 r. w Gliwicach

sprawy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale O. K. (O. K.)

o wydanie zaświadczenia w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych

na skutek odwołania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18 stycznia 2018 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że nakazuje organowi rentowemu wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającego zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla O. K. na okres od 7 września 2017 roku do 31 sierpnia 2018 roku;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 1446/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 stycznia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającego zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla O. K. na okres od 7 września 2017 r. do 31 sierpnia 2018 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że nie przedłożono dowodów na potwierdzenie, że w Polsce znajduje się ośrodek interesów życiowych O. K. zgodnie z art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 987/2009.

(...) Sp. z o.o. w W. wniosła o uznanie, że O. K. podlega ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w W. i tym samym o zmianę zaskarżonej decyzji przez zobowiązanie organu rentowego do wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla O. K. na okres od 7 września 2017 r. do 31 sierpnia 2018 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Organ rentowy wniósł również o zasądzenie od odwołującej na rzecz tego organu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

O. K. przychylił się do stanowiska odwołującej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

(...) Sp. z o.o. w W. prowadzi działalność w zakresie transportu drogowego i spedycji towarów na terenie całej Europy.

O. K. pochodzi z Ukrainy. W dniu 7 września 2017r. zawarł umowę o pracę z (...) Sp. z o.o. w W. na czas określony – do 31 grudnia 2019 r. O. K. jest zatrudniony na stanowisku kierowcy. Wykonuje pracę głównie w transporcie międzynarodowym. Jego wynagrodzenie ustalone na poziomie 2450 zł brutto miesięcznie, przelewane jest na konto O. K. w polskim banku. Zainteresowany płaci podatki w Polsce i podlega pod Drugi Urząd Skarbowy w G..

Pracodawca umożliwił zainteresowanemu wynajęcie mieszkania w mieszkaniu położonym przy ul. (...) w W. – zainteresowany jest tam zameldowany na pobyt czasowy. Pod tym adresem znajduje się również siedziba odwołującej spółki. W części budynku zostały wydzielone pokoje dla pracowników. O. K. podczas pobytu w Polsce zajmuje ww. mieszkanie, składające się z dwóch pokoi, kuchni, łazienki i balkonu, razem z kilkoma innymi pracownikami odwołującej. W czasie wykonywania kursu zagranicznego O. K. jest nieobecny pod wymienionym wyżej adresem ponieważ kursy trwają do 2 tygodni. W skali miesiąca zainteresowany przebywa około 20 dni w trasie międzynarodowej i 10 dni w Polsce. Podczas pobytu w Polsce zainteresowany spędza czas wykonując normalne czynności dnia codziennego – robi zakupy, sprząta mieszkanie, chodzi na spacer do parku i odwiedza okoliczne miasta. O. K. chciałby się osiedlić na stałe w Polsce. Rodzina zainteresowanego, tj. rodzice, mieszka na Ukrainie. Zainteresowany odwiedza ich średnio raz na trzy miesiące i spędza tam do 2 tygodni. Zainteresowany jest kawalerem i nie ma dzieci.

O. K. otrzymał wizę polską na okres od 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2018 r. – cel wydania 06 (tj. w celu wykonywania pracy).

Odwołująca zgłosiła zainteresowanego do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jako pracownika.

Powyższe sąd ustalił na podstawie dokumentacji z akt organu rentowego i przesłuchania stron, które Sąd ograniczył do przesłuchania zainteresowanego O. K. (nagranie z rozprawy z 14 grudnia 2018 r. m. 12.15 i n. k.63), z uwagi na niestawiennictwo osoby mogącej być przesłuchaną za odwołującą spółkę.

Sąd oddalił dalsze wnioski dowodowe organu rentowego uznając, iż są one bezprzedmiotowe w sytuacji, gdy przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe pozwoliło na wystarczające wyjaśnienie wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności. W szczególności sąd miał na uwadze, że obowiązujące przepisy nie wymagają dla wydania zaświadczenia A1 spełnienia innych warunków aniżeli legalne zamieszkiwanie na terytorium państwa członkowskiego, a warunek ten w przypadku zainteresowanego został spełniony.

Sąd zważył, co następuje:

odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

W okolicznościach niniejszej sprawy bezsporne było, że O. K. jako obywatel Ukrainy, zatrudniony jest przez polskiego pracodawcę, a mianowicie odwołującą (...) Sp. z o.o. w W., przy czym pracę wykonuje na terenie kilku państw Unii Europejskiej. Spór sprowadzał się do ustalenia czy zainteresowany może podlegać polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego, a w konsekwencji czy organ rentowy winien wydać dla zainteresowanego zaświadczenie A1.

Na wstępie należy wskazać, że zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym określa ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.), która w art. 2a ust. 1 stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny. Zatem nie ulega wątpliwości, że regulacjom tej ustawy podlegają co do zasady także obywatele państw obcych, którzy na terenie Polski podejmują działalność stanowiącą podstawę objęcia ich obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej podlegają obywatele państw obcych zatrudnieni na podstawie umów o pracę, o ile ich pobyt na terenie Polski ma charakter stały. Stały pobyt, to pobyt niezmienny w danym okresie, czyli w okresie realizacji podstawy ubezpieczenia. Istotne znaczenie ma zatem, czy obywatel obcego państwa przebywając na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wykonuje stałą pracę w charakterze pracownika (por. wyroki Sądu Najwyższego z: 12 lipca 2017r. sygn. II UK 295/16, 17 września 2009r. II UK 11/09, 6 września 2011r. I UK 60/11). Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2018, poz. 2094 ze zm.) w art. 114 ustanawiającym warunki wydania zezwolenia stanowi, że zezwolenia na pobyt czasowy i pracę udziela się, gdy celem pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy oraz spełnione są łącznie następujące warunki - cudzoziemiec posiada: ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu; miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Występujący w sprawie zainteresowany – obywatel Ukrainy wykonujący pracę kierowcy w międzynarodowym transporcie drogowym na podstawie zawartej umowy o pracę z polskim pracodawcą mającym siedzibę w Polsce ma zamiar – co najmniej przez czas trwania umów o pracę - przebywać na stałe na terenie Polski w celu świadczenia pracy zarobkowej, dającej mu źródło utrzymania i ma w Polsce zagwarantowane miejsce zamieszkania. Za sporny okres posiadał wizę wydaną w celu wykonywania pracy i jest też zameldowany na pobyt czasowy na terytorium Polski, zatem legalnie mieszka i pracuje w Polsce. W świetle powyższego zasadnym jest wniosek, że spełnia warunki do podlegania polskiemu ustawodawstwu na gruncie ustawy systemowej.

Zważywszy, że zainteresowany zatrudniony przez polskie przedsiębiorstwo i wykonujący pracę na terytorium Polski równocześnie wykonuje pracę najemną na terytorium innych krajów członkowskich Unii Europejskiej, rozważenia wymagało zastosowanie w sprawie przepisów wspólnotowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego - rozporządzenia z Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE Nr L.04.166/1) zwane rozporządzeniem podstawowym, a także rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczące wykonania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 (Dz.Urz.UE Nr L.09.284/1) zwane rozporządzeniem wykonawczym.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej opiera się na zasadzie, że osoby przemieszczające się na terytorium Unii podlegają systemowi zabezpieczenia społecznego tylko jednego państwa członkowskiego (art. 11 rozporządzenia podstawowego) i zasadą jest stosowanie jako właściwego miejsca wykonywania pracy, zaś wyjątki objęte zostały dyspozycją m.in. art. 13 ust. 1 rozporządzenia podstawowego i zgodnie z tym przepisem osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich, podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma

miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim lub jeżeli nie wykonuje znacznej części pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania – ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę.

Przepisy art. 13 ust. 2 i 3 rozporządzenia podstawowego mają na celu wyeliminowanie podwójnego (lub wielokrotnego) ubezpieczenia w różnych państwach członkowskich albo zapobieżenie sytuacji, w której dana osoba nie będzie podlegała żadnemu ustawodawstwu, a więc z punktu widzenia ustalenia ustawodawstwa istotne jest, aby w jego wyniku zainteresowany został objęty ubezpieczeniem tylko w jednym państwie członkowskim i aby mógł zrealizować ustanowione w art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego uprawnienie do wystąpienia do instytucji danego państwa członkowskiego z wnioskiem o wydanie poświadczenia na formularzu A1. Ocena takiego żądania należy do organów i instytucji właściwych tego państwa członkowskiego, zaś poświadczenie ustawodawstwa na formularzu A1 jest ogólnoeuropejskim dokumentem służącym do potwierdzenia podlegania ubezpieczeniom społecznym na terenie innych krajów członkowskich Unii Europejskiej niż kraj, którego dana osoba jest obywatelem.

Stosownie do art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) z 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz. U. UE.L.2010.344.1) ww. rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i nr (...) mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego.

Powstały spór wymagał rozstrzygnięcia czy występujący w sprawie zainteresowany – obywatel Ukrainy, spełnia warunki wymienione w art. 1 rozporządzenia rozszerzającego, a w szczególności czy "zamieszkuje legalnie na terytorium państwa członkowskiego" czyli na terytorium Polski. Oceniając ten element należy przytoczyć reguły jakimi kierowano się przy wydawaniu rozporządzenia rozszerzającego, a które wyrażone zostały w jego preambule. Wynika z nich, że Parlament Europejski, Rada oraz Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wezwały do lepszej integracji obywateli państw trzecich, którzy legalnie zamieszkują na terytorium państw członkowskich, poprzez przyznanie im jednolitych praw, odpowiadających możliwie jak najbardziej tym, z których korzystają obywatele Unii. (...) ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych na posiedzeniu w dniu 1 grudnia 2005 r. podkreśliła, że Unia musi zapewnić sprawiedliwe traktowanie obywatelom państw trzecich, którzy legalnie przebywają na terytorium państw członkowskich, oraz że bardziej energiczna polityka w zakresie integracji powinna stawiać sobie za cel zagwarantowanie im praw i obowiązków porównywalnych do praw i obowiązków obywateli Unii. Zaznaczono przy tym, że na mocy niniejszego rozporządzenia rozporządzenie nr 883/2004 i rozporządzenie nr 987/2009 powinny mieć zastosowanie tylko o tyle, o ile dana osoba już legalnie zamieszkuje na terytorium państwa członkowskiego. Legalne zamieszkanie powinno być zatem warunkiem wstępnym stosowania tych rozporządzeń.

Przepisy rozporządzenia rozszerzającego nie zawierają definicji „legalnego zamieszkania”. Natomiast w art. 1 rozporządzenia podstawowego znajdują się wskazania, że określenie „zamieszkanie” oznacza miejsce, w którym osoba zwykle przebywa (lit. j). Pojęcie to niewątpliwie należy też łączyć z legalnym pobytem i legalnym zatrudnieniem na terytorium państwa członkowskiego.

Jedynie dla rozstrzygnięcia rozbieżności pomiędzy instytucjami dwóch lub więcej państw członkowskich zostały skonkretyzowane w art. 11 rozporządzenia wykonawczego elementy jakie należy brać pod uwagę przy ustalaniu ośrodka interesów życiowych zainteresowanego z punktu widzenia ustawodawstwa właściwego, prawa do świadczeń i rozliczeń między instytucjami.

Zatem na gruncie rozpoznania niniejszej sprawy, wbrew temu co podnosi organ rentowy, przepisy art. 11 (jw.) nie znajdują zastosowania, bowiem rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i nr (...) mają zastosowanie do obywateli

państw trzecich, gdy dana osoba już legalnie zamieszkuje na terytorium państwa członkowskiego. Bezzasadnie zatem organ rentowy w oparciu o art. 11 rozporządzenia wykonawczego próbował definiować pojęcie miejsca zamieszkania zainteresowanego, jako centrum jego życiowych interesów.

Zainteresowany ma prawo do równego traktowania z obywatelami polskimi w zakresie zabezpieczenia społecznego i dlatego znajdują do niego zastosowanie przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004r. z dnia 29 kwietnia 2004r. oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 na mocy art. 1 rozporządzenia rozszerzającego i to bez względu na to, że ma stałe miejsce zameldowania na Ukrainie i tam pozostawił swoją rodzinę, czy ma zamiar stałego pobytu w Polsce, czy też na Ukrainie znajduje się jego „centrum życiowe”.

W konsekwencji zainteresowany zatrudniony w Polsce, czyli w państwie, w którym znajduje się siedziba jego pracodawcy, wykonujący pracę kierowcy transportu międzynarodowego na terenie różnych państw Unii, podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, stosownie do art. 13 ust. 1 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

Zatem organ rentowy jest zobowiązany potwierdzić, że w okresie pracy za granicą właściwe jest dla zainteresowanego ustawodawstwo polskie.

Mając na uwadze powyższe sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w sentencji

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r., poz. 1800).

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek